

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Архітектурно-художній інститут
Кафедра архітектури будівель і споруд

СИЛАБУС

освітнього компонента – ОК 12

навчальна дисципліна – **Основи типологічного аналізу в архітектурі та містобудуванні**

Освітній рівень	Другий (магістерський)	
Програма навчання	Обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	191	Архітектура та містобудування
Освітня програма	ОНП «Архітектура будівель і споруд»	
Обсяг дисципліни	3,0 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	Лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Реферат	
Форми семестрового контролю	Диференційований залік	

Викладачі:

Мержієвська Наталя Юріївна, к.арх., доц. кафедри архітектура будівель та споруд, natalia.merzhiievska@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ТИПОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В АРХІТЕКТУРІ**

Наприклад: Орієнтуються в визначенні новизни існуючих різноманітних типологічних та архітектурно-планувальних рішень при будівництві та реконструкції.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: основи типології в

архітектурі; основи містобудування; матеріалознавство; конструкції будівель та споруд; архітектурне проектування.

Програмні результати навчання:

РН 1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

РН 2. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.

РН 3. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій.

РН 4. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

РН 7. Здійснювати проектне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проектів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.

РН 9. Застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проведенні наукових архітектурно-містобудівних досліджень та прийнятті комплексних архітектурно-містобудівних рішень.

РН 10. Обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері архітектури та містобудування державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН 11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики.

РН 12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проектів.

PH 13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проєктуванні.

PH 15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проєктування об'єктів архітектури та містобудування.

PH 16. Планувати і виконувати наукові дослідження в сфері архітектури та містобудування.

PH 17. Викладати спеціальні навчальні дисципліни з архітектури та містобудування у закладах вищої освіти.

PH18. Визначати методи реалізації творчої задачі з урахуванням вирішення складних архітектурно-художніх, функціонально-планувальних і конструктивно-технологічних завдань. Досягати виконання у встановлений термін всіх етапів і стадій архітектурно-містобудівного проєктування, розробки всіх розділів комплексного проєкту і пояснювальної записки.

PH19. Проводити аналіз містобудівного історичного контексту середовища; застосовувати отримані теоретичні знання з проблем реконструкції та реновації історичної забудови при розробці архітектурної та містобудівної проєктної документації; використовувати оптимальні рішення в сфері реконструкції міських територій та архітектурних об'єктів.

PH20. Знати особливості методів наукових досліджень – загальних, міждисциплінарних, дисциплінарних, критерії їх вибору відповідно до завдання, етапи наукового дослідження. Володіти прийомами відображення у графічній формі використаних методів наукових досліджень.

PH21. Володіти основами типологічного аналізу, класифікаційною методикою. Вміти виявляти основні фактори, що впливають на формування типологічних особливостей архітектурних об'єктів. Мати уяву про структуру типологічного дослідження, що включає містобудівні, функціонально-планувальні, об'ємно-композиційні, стилістичні та інші аспекти.

Диференційовані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- загальні питання методики наукових досліджень;
- основний інструментарій виявлення головних критеріїв об'єкту дослідження;
- існуючі нормативні документи;
- технологічні та конструктивні особливості в архітектурі;
- інші фактори впливу на формування типології в архітектурі

(кліматичні, економічні та ін.)

розуміти:

- містобудівний розвиток міста, етапи формування та зміни;
- особливості проектування на узбережжі приморських міст;

володіти:

- сучасними знаннями з методики формування наукового дослідження в архітектурі;
- методикою пошуку найбільш ефективних рішень для складання головних висновків та подальшого проектування;

вміти:

- виявляти та втілювати найбільш ефективні методи, рішення та висновки дослідження;
- провести науковий пошук, формування факторів та провести їх аналіз;
- прогнозувати вплив головних факторів на типологічні особливості об'єктів архітектури та результати можливого впровадження при подальшому розвитку дослідження;
- скласти головні висновки дослідження з урахуванням подальшого розвитку в напрямку проектування та будівництва, вміти оформити дослідження.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1	2	3	4	5	6
1.1	Основи системного типологічного аналізу: поняття, властивості.	2	-	-	4
1.2	Архітектурне дослідження та інформаційні технології, джерела, класифікаційна методика, стадії.	2	-	-	8
1.3	Головні фактори архітектурного дослідження, вплив на формування архітектурних типологічних особливостей	4	2	-	6
1.4	Роль та комплексний аналіз середовища у складі типологічного дослідження в архітектурі	4	-	-	8
1.5	Структура типологічного дослідження в архітектурі, функціональні системи архітектурних об'єктів, натурні обстеження	4	-	-	8
1.6	Методи комплексних архітектурно-планувальних досліджень, композиційно-стилістичних, простору та обліку в архітектурі	4	2	-	8

1.7	Морфотипи в архітектурі	2	-	-	6
1.8	Оформлення результатів дослідження	2	2	-	12
	Разом	24	6		60

З дисципліни передбачено написання **реферату**, що буде основою для розробки магістерського наукового дослідження на шостому курсі. При виконанні реферату бажано використати матеріали, зібрані під час проектно-дослідницької практики.

В рефераті потрібно розглянути такі питання: історія проектування та будівництва типу будівель, обраного для дослідження; сучасні тенденції в проектуванні і будівництві; аналіз характерних прикладів архітектурно-містобудівних та архітектурно-планувальних рішень; передумови та фактори, що впливають на вибір проектного рішення; класифікація будівель і споруд обраного типу і таке інше. Матеріали реферату використовуються студентом в подальшому в курсовій роботі з «Методики наукових досліджень в архітектурі» і є першою редакцією першого розділу роботи.

Реферат повинен містити текстовий та ілюстративний матеріал, список використаних джерел. Об'єм реферату – 30-40 сторінок формату А4.

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний рівень оцінки для успішного складання заліків з навчальної дисципліни «Основи типологічного аналізу в архітектурі та містобудуванні» складає 60 балів, **максимальний** - 100 балів, і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Засоби оцінювання	Кількість у семестрі		
Написання реферату	1	25	34
Підготовка статті в науковий збірник, тез на конференцію, виступ на конференції і ін.	1		11
Виконання завдань на практичних заняттях	2	10	15
Підсумковий (семестровий) контроль знань - залік	1	25	40
Разом		60	100

Для одержання відмінної оцінки студент повинен здійснити апробацію роботи шляхом написання та опублікування статті в студентському науковому збірнику, або разом з викладачем у фаховому збірнику, під час виступу на

конференції, написанні та опублікуванні тез для збірника наукової конференції і таке інше.

З дисципліни «Основи типологічного аналізу в архітектурі та містобудуванні» проводиться контроль знань. Питання для підсумкового контролю:

1. Значення типа в архітектурі
2. Задачі типологічного дослідження. Історичні аспекти
3. Нові типологічні можливості
4. Інформаційні ресурси, системи
5. Системний аналіз при дослідженні та зміст програми дослідження
6. Інформаційно-пошукова діяльність як базують форма системного, типологічного аналізу
7. Моделі інформаційно-аналітичного пошуку, приклади аналізу типологічних трансформацій
8. Соціально-економічні та інші фактори
9. Роль соціальних досліджень у системі типологічного аналізу
10. Науково-технічні та професійні фактори впливу у типологічному аналізі
11. Комплексне врахування архітектурно-середовищних факторів, характер взаємодії з середовищем
12. Дослідження середовища макрорівня, містобудівні системи, районування територій.
13. Основи типологічного аналізу архітектурних споруд
14. Дослідження планувально-функціональних систем
15. Композиційний аналіз, алгоритм натурних обстежень
16. Архітектурно-конструктивні обстеження
17. Архітектурно-стилістичний аналіз у типологічному дослідженні
18. Питання художнього обліку об'єктів дослідження - силуетність, об'ємно-просторові типи в дослідженні, масштабність
19. Ретроспективні дослідження, морфотипи елементів
20. Алгоритм типологічного дослідження архітектурного історичного середовища
21. Приклади графометричних та ілюстративних напрацювань в типологічному дослідженні
22. Алгоритм формування результатів дослідження

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Навчальний посібник до виконання випускної магістерської роботи за освітньо-науковою програмою спеціальності 192 – «Будівництво та цивільна інженерія»// Менайлюк О.І., Галушко В.О., Дмитрієва Н.В. - Одеса: ОДАБА, 2020 – 138 с.
2. Лях В.М. Основи типологічного аналізу в архітектурі та містобудуванні: навчальний посібник\ В.М. Лях, А.Ю. Дмитренко, за заг. ред. В.М. Лях-Полтава: Полт НТУ, 2016.-197с.:іл.
3. Типологія будівель та споруд: практикум\ уклад. О.В. Чемакина, Л.М., Бармашина, І.А. Лисюк,- К. НАУ, 2016-64 с.
4. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Основи типологічного аналізу в архітектурі». Укладачі: Мержієвська Н.Ю., Єрмуракі О.І. Одеса. ОДАБА, 2022. -81 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Менайлюк А. И. Инновации в строительстве и реконструкции // А.И.Менайлюк, Т.М. Дубельт - К.: ТОВ НВП "Інтерсервіс", 2018. – 650с.
2. Монография «Оптимизация организационно-технологических решений реконструкции высотных инженерных сооружений»// Менайлюк А.И., Ершов М.Н., Никифоров А.Л.,: К.: Інтерсервіс 2016 - 330с.
3. Шебек Н.М. Типологічні особливості корисного архітектурного середовища\ Н.М. Шебек \Архітектурний вісник КНУБА: Наук.-вироб. Збірник\відпов. Ред. Куліков П.М.-К.,КНУБА,2013.-ВИП. 1.-С. 176-182.
4. Патентознавство. Л.М. Сусліков, В.С. Дьордяй// Навчальний посібник. 2005.- 232 с.
- 5.Лаврик Г. І. Основи системного аналізу в архітектурних дослідженнях і проектуванні. КНУБА. Українська академія архітектури. Київ, 2002. 138с.